REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nacht. Nux Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 67 Brașov, Duminecă 23 Martie 5 Aprilie 1908.

Deputații naționaliști și chemarea lor.*)

I.

E permis oare ca cine-va să se mai ocupe de chemarea deputaților naționaliști, după ce de doi ani aceștia nu se silesc și nu stăruiesc decât pentru a-și împlini chemarea așa după cum ei și-o înțeleg? Delicat lucru a reveni acum de-odată asupra acestei teme, și încă tocmai într'un moment, când deputații din grupul naționalist desfășură în camera ungară, în deplină solidaritate, cea mai energică luptă opozițională, din câte au susținut dela venirea la putere a coaliției. Și totuși este ceva, ce face pe fie-care Român binesimțitor dela noi să fie cuprins de un fel de jale în fața acestei lupte fără de nici un sorț de isbândă și să se întrebe cu îngrijire, care este și poate fi în adevăr chemarea deputaților naționaliști?

Clubul s'a înființat sub egida principiului de solidaritate între Români, Slovaci și Sârbi, și tot ce a întreprins până acum în dietă a făcut din punctul de vedere al intereselor comune de apărare, ce leagă pe aceste naționalități între sine. S'a format așa zicând o coaliție naționalistă opozantă față cu coaliția maghiară dela putere.

Disproporțiunea între aceste două coaliții e prea invederată, decât să mai fie de lipsă a-o accentua aici în special. Ceeace a dat însă acestui raport între disparenta minoritate față cu marea majoritate parlamentară, o importanță deosebită, este marcarea situațiunei reale, exceptionale din țară prin ființa de față a acelei minorități, care ori în ce condițiuni a ajuns să între în dietă, ori și cât ar fi fost și ar fi desconsiderată, marchează totuși groaznica disproporție între guvernanți și guvernați, între minoritatea dela putere și majoritatea a poporației, frustrate de dreptul ei de reprezentare în parlament.

Maghiarii înșiși sunt aceia, cari prin neastâmpărul lor pasionat au făcut să se accentueze mai tare marele contrast, vorbind tot mereu despre „deputații *naționalităților*“, fără ca să vrea să recunoască pe față „naționalități“ ori un „partid al naționalităților“.

Hărțuiala cu vorbe și cu insulte — va mărturisi-o fiecare — ne-au săturat până în gât și ne umple de disgust. Dar ceea-ce este mai rău, isbucnirile pătimașe ce se îndreaptă în contra naționaliștilor din dietă, au început să stârnească în inima noastră compătimire, și acesta — o spunem cu toată sinceritatea — este momentul cel mai critic, ba primejdios chiar, ce s'a putut ivi în decursul activității parlamentare a deputaților naționaliști; primejdios deopotrivă pentru viața sufletească a lor și a obștei naționalităților, a căror interese ei, nu ne îndoim în toată sinceritatea, doresc și voiesc a le reprezenta.

Aici am ajuns la punctul punctelor, la întrebarea, ce se impune azi cu putere elementară ori și cărui Român cu puțină rațiune și prevedere: Care este și poate fi adevărata chemare a deputaților naționaliști?

Fost'a și este misiunea lor de a servi ca pionii pe o scândură de șac, spre a marca sau a ascunde planurile tainice ale celor ce trag figurile? Și încă odată, fost'a și este chemarea deputaților naționaliști de a servi involuntar drept mijloc — ne ferim de a zice unealtă — spre a ușura jucătorilor de șac trecerea dela o stare, ce nu se mai poate ținea, la altă stare, despre care înainte vedem și simțim că nu va fi mai bună, de nu cumva chiar mai rea?

S'a dat lozinca, că trebue să avem și noi votul universal, că așa-i hotărît în sfatul Domnitorului, ca în ambele sfere dualiste cu ajutorul votului universal să se niveleze și să se cioplească și netezească asperitățile vechiului sistem de reprezentare curialist și oligarchic, pentruca Coroana să fie mai ferită în viitor de crizele interioare, ce s'au produs până acuma în viața de stat, in urma îndărătniciei celor, cari se simțiau stăpâni pe parlamente.

Transiția dela noi e vorba să se sfârșească și ea, ca în Austria, cu această reformă electorală. Nimeni nu va ignora însă deosebirea ce este între șansele, ce le-a avut votul universal în Austria și între acele, ce le poate avea în Ungaria. Aici contrastul, ce se vede între nizuințele celor două coaliții din dietă, devine mai substanțial și mai primejdios, fiindcă coaliția ce se oglindeazâ în clubul naționalist dietal, n'are mijloc și modru de a putea și ea să între în contact și în înțelegere cu coroana ca să-și validiteze cât de puțin interesele în cadrul dat constituțional.

Speranțele sunt totdeauna frumoase și mai au pentru noi Românii cu deosebire farmecul de a ne ținea în loc, hrănindu-ne răbdarea tradițională, până când doară-doară se vor mai schimba vremile!

Acum s'au deșteptat speranțele prin lățirea părerii, că votul universal ne va ridica pe subsuoară și că în viitor vom fi și noi, „naționalitățile“, reprezentați nu cu 25, ci cel puțin cu 50, dacă nu chiar cu 100 de deputați în dietă. Aceste păreri se lățesc chiar din sînul deputaților naționaliști, cari par a-și fi concentrat și cristalizat toată problema lor, în lupta, ce se cred datori a-o purta pentru a face să învingă adevăratul principiu al votului universal.

Măreață problemă, la care de sigur e gata să contribue fiecare Român de inimă. Intrebăm însă: Este și poate fi singura chemare a deputaților naționaliști de a merge în fruntea celor ce luptă pentru votul universal? Este și poate fi singura misiune a lor, mai ales în împrejurări așa de încurcate și dificile ca cele de azi, când șansele reale ale luptei apar atât de problematice?

Noi altfel ni-am încipuit și ne închipuim chemarea deputaților naționaliști.

*) A se vedea și articolii „Situațiune“ din nrii 59 și 61 ai „Gaz. Trans.“ din anul curent.
— Red.

La jubileul „Gazetei“.

Sibiiu, în 20 Martie (2 Aprile) 1908.

Mult Stimate Domnule!

Asociându-mă și eu la număroasele felicitări, din toate părțile, adresate D-niei Tale din incidentul jubileului de 70 de ani al „Gazetei Transilvaniei“, îți doresc și eu din inimă viață bună și îndelungată, cu tărie și putere până la cele mai depărtate margini ale vieții omenești, iar „Gazetei Transilvaniei“ îi doresc existență și mai îndelungată.

Știind însă, că la existența unui asemenea ziar, în aceste timpuri grele, pe lângă sprijinul moral se mai cere și sprijin material, V'ași recomanda D-le Director, din incidentul jubileului, să inițiați înființarea unui fond, prin care să se asigure și pe viitor existența „Gazetei Transilvaniei“.

Dorind a contribui și eu, după putință la acel fond, prin mandat poștal, Vă trimit un *modest ofert de cinci sute coroane*, cu dorința ferbinte, ca exemplul meu să afle răsunet la toți părtinitorii „Gazetei Transilvaniei“.

Unul din cei mai vechi abonenți, care nu voiește să știe stânga ce face dreapta.

Girișul-român, 12 (25) Martie — Din câmpia, unde plugul răstoarnă brazda neagră, spre hrana trupească, vin ați gratula scumpă Gazetă, care

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Demagogie criminală.

De *Aurel C. Popovici.*

— Urmare. —

I.

Și la noi se știu și mai ales se simt aceste primejdii din Apus. De aceia mulți dintre noi am fost trist surprinși văzând că și în liniștitul Sibiiu, orașul de reședință a mitropoliei ortodoxe române și a celei mai de seamă »*Asociațiuni*« culturale de peste munți s'au ivit socialiști români. Și încă cu înclinări anarchiste. Nu chiar propagatori ai acțiunilor directe, ci numai premergătorii teoretici ai lor. Și nu în clasa »proletarilor«, ci chiar a »domnilor«, a »boerilor« români. E vorba de revista bilunară »Luceafărul« care apare sub îngrijirea d-lor Octavian Goga și Octavian Tăslăuanu. Dl Goga e un tânăr poet. Dar nu d-sa a scris acel lung prim articol »Două culturi« despre care vorbesc. M'am mirat și s'a mirat multă lume că articolul a putut să apară sub îngrijirea d-sale. Articolul e scris de dl Tăslăuanu. El a făcut în cercuri serioase din București, fie liberale, fie conservatoare, efectul unei bombe. Și într'adevăr e fără precedent în publicistica cultă, ca o revistă cu program de literatură serioasă, pe care mulți o încurajau cu drag, și care intrase în familii, să înceapă într'o bună dimineață a ne debită o proză incendiară, garnisită cu ideile cele mai revoltătoare demagogii socialisto-anarhiste.

Dacă autorul și ar fi publicat articolul în foaia socialistă »Népszava« dela Budapesta, care se vede că l'a inspirat, s'au în vre-una socialistă dela București, n'am avea nimic de zis. Dar într'o revistă scrisă pentru preoți și învățători? Pentru proprietari, advocați, profesori și funcționari? Pentru »*domni*« cu un cuvânt? Un articol de o sanguinară dușmănie contra acestora? De o ură nebună contra Românilor »stăpânitori«?! In contra României și a întregii ei pături conducătoare?! Dar să vedem mai de aproape cuprinsul lui.

Autorul e contra diferențiării societății noastre în clase. In clasa celor culți, sau cum zice el a »domnilor« a »boerilor« și în clasa celor de o cultură inferioară sau a țăranilor. El este pentru *„desființarea clasei de bogați«. Sans phrase.* Numai așa s'ar putea vorbi, după el, de o cultură națională, fiindcă atunci »intelectualii, bărbații de Stat, oamenii de știință. etc. n'ar fi exploatatorii muncei țărănești, ci sprijinitorii ei.

Deosebirile însușirilor intelectuale nu ar servi de bază pentru diferențierea socială în *stăpâni* și *stăpâniți*, ci numai pentru o *împărțire dreaptă a muncii colective*«. Care va să zică colectivism pur! Ba chiar de cea mai ferbinte temperatură, după cum se vede din explicațiile următoare: *„In România, domnii au pus mâna pe pământ,.. pe urmă* au făcut legi cari apără dreptul de proprietate«. Și numai de oarece »domnii sunt stăpâni pe pământ, se explică de ce *nu trebue să lucreze.* Se explică și *necesitatea Statului pentru dânșii*, dar *numai pentru dânșii*, fiindcă *brațelor muncitoare le e indiferent* dacă lucrează pământul boeresc sub *stăpânire românească, turcească sau rusească*«! Cum vedem: teoria anarhistă, care contestă necesitatea Statului și care consideră naționalitatea ca o »superstiție« a celor de jos, ca un mijloc de exploatare« din partea celor de sus! Așa că autorul, dacă face parte din clasa »brațelor muncitoare«, nu se mai consideră Român, iar dacă totuși s'o mai fi simțind Român, atunci face și el parte din afurisita aceia clasă de stăpânitori!

Dar să nu-l încurcăm. Și astfel: »Știm că România de 40 de ani e un Stat independent, cu rege, cu ministrii, cu armată pe uscat și pe apă. *Pentruce toate acestea?*« Și d-l Tăslăuanu dela Sibiiu desleagă sentențios această enigmă declarând, cu Karl Marx și ceilalți »tovarăși«: Pentru că »*Statul (român) nu e al țăranilor, ci al domnilor“!* In asemenea împrejurări de »tiranie«, firește că autorul atacă și școala zicând: *„Școala pe care o fac domnii la sate este făcută după pedagogiile domnești“*. Iată că și nenorocitul Gheorghe Lazăr și luptătorul cu mizeria Gheorghe Șincai și alții făcuseră parte, fără să știe, din clasa »stăpânitorilor exploatatori«! Mai ales că dela ei încoace odraslele țăranilor sunt »*condamnați de domni să suporte chinul școalei*«, iar când vor fi mari vor duce acelaș traiu strămoșesc de *muncă*, vor plăti aceleași *dări pentru țară*, vor trimite an de an *floarea feților voinici la oaste*«. Așă dară școala e un chin, munca e o beleă, dările sunt un lux cerut de exploatatori, iar oastea o invenție »domnească« pentru a apără averile și situațiile »domnilor«. Dar »domnii dela orașe, adică marii proprietari sau capitaliști, întreţin o clasă întreagă de *lefegii: administratori, judecători, dascăli, ofițeri* cari sunt plătiți din dările adunate dela țărani«.

Idealul d-lui Tăslăuanu se apropie, cum se vede, de starea primitivă a omenirii proslăvită de Rousseau. Se vede însă că autorul și aici nu și-a scos ideile din scrierile vestitului visător, ci din broșuri de vulgarizare. »Bine înțeles, zice el, că întreaga organizație *se afirmă că e în interesul națiunii. Toți lefegii boierilor*, împreună cu aceștia se consideră de *conducători „firești“ ai neamului, ai țării*... Unii sunt *naționaliști*, alții *democrați*, alții *poporaniști*«. Și boerii înșală pe oamenii din popor, le dau câte un os de ros, »*și mai fac și câte o reformă, așă de ochii lumii.* Așa *e în România*«. De aceia evident că

în timp de 70 de ani, pe câmpuri albe ai depus, în şiruri negre, multe idei folositoare celor dornici de cetit. In 70 de ani multe ai avut de suferit şi pe toate le-ai biruit; Tu ai fost o piatră nestimată în mijlocul valurilor mărei. Să trăeşti încă mulţi ani spre luminarea poporului şi fericirea naţiunei, căci *apa trece pietrile rămân.*

Ioan Blaga.
paroch şi plugar.

Brăila, 17 Martie. — Mă închin muncei serioase şi bătrâne săvârşite în timp de 70 ani, care a căutat numai şi numai lumina Românismului. Fie în veci binecuvântată cu toţi stâlpii ce o ţin!

Spireo-Tomescu

Stey, 18 (31) Martie. — Acel bărbat cu virtute, care a luat de 30 ani comanda măreaţă a vestitoarei neadormite, de care se bucură tot Românul, e bravul şi mult meritatul Dr. Aurel Mureşianu, căruia îi urez încă 20 de ani de luptă. Precum ne bucurăm cei mai vechi abonenţi, să se bucure şi tinerimea înainte mergătoare de veştile şi sfaturile „*Gazetei*“, în toate unghiurile şi cele mai ascunse de Români, cari ca şi mine, nu au altă distracţie, decât aşteptând în toată ziua sosirea „Gazetei“.

Ioan Mikşa.

Kossuth despre audienţa sa la Maj. Sa Monarchul. Venind alaltăeri la cameră Kossuth a fost întâmpinat de numeroşi deputaţi cu întrebări relativ la decursul audienţei de Joi. Despre conţinutul convorbirilor urmate între dânsul şi Maj. Sa, Kossuth a spus numai atâta, că *este foarte mulţamit cu rezultatul călătoriei sale la Viena.* Cu atât mai mult a vorbit despre lucruri exterioare, care stau în legătură cu audienţa, relevând cu mare satisfacţiune că în castelul Schönbrunn a auzit pretutindeni numai vorbă maghiară. Deja la întrarea în palat a fost salutat de portar în limba statului. (Grozav! — N. Cul.) In departamentele regelui erau postaţi esclusiv gardişti maghiari, camerierul l'a agrăit deasemenea ungureşte. Monarchul însuşi l'a primit în idiomul maghiar şi în decursul audienţei s'a folosit cu predilecţie de limba maghiară.

Ziarul „*Fremdenblatt*“ apreciând importanţa audienţei lui Kossuth crede că această audienţă a adus cestiunea urcărei soldei ofiţerilor cu un pas mai aproape de realisare. Probabil, că în viitorul cel mai apropiat se vor începe tratări între guvernul maghiar şi ministeriul comun de răsboiu.

Despre rezultatul audienţei lui Kossuth scrie »Az Ujság«: — »Nu ştim nimic, dar aceea e sigur, că Kossuth a salvat patria. Coaliţia rămâne la olaltă până la cel mai estrem hotar al erei de transiţie. De aici fireşte ar urma că regele a vrut să pună capăt transiţiei, dar că lui Kossuth ia succes să împedece aceasta. Faţă cu această e curată înşelăciune optică, că partidul independist să legătueşte de săptămâni încoace, că va lua guvernul, ca să rezolve cestiunile pendente, căci dacă aceasta ar fi fost un plan serios, atunci nu Kossuth ar fi învins pe regele, ci regele ar fi dat aprobarea sa la propunerile lui Kossuth. Dar cine ar cuteza să creadă, că Francisc Kossuth lasă după cum vrea regele şi nu regele după cum vrea Kossuth?

Camera deputaţilor austriaci s'a deschis alaltăeri, Joi, din nou. Preşedintele camerei, Weisskirchner, a adus la cunoştinţa deputaţilor, că între proiectele guvernului transpuse camerei spre deliberare, se află proiectul de lege privitor la contingentul ordinar de recruţi şi proiectul privitor la urcarea contingentului de recruţi din armata teritorială (Landwehr) pro 1908.

Ameninţarea cu palme. »Az Ujság« cu data de azi scrie: »Mare lucru! D-l vice-preşedinte Rakovszky ameninţă în şedinţă plină a camerei cu palme pe un soţ al său deputat. Cine ştie, dacă n'ar şi realiza această ameninţare? Rakovsky, când prezidează nu ameninţă nici odată cu palme ci dă palme, şi atunci e aprobat şi aplaudat. De ce să nu'l aprobe şi să'l aplaudeze când numai ameninţă cu palme? Intr'un ton aşa de fin politicii englezi nu se tratează unii pe alţii. Rakovsky deci poate pretinde cu drept pentru sine atâta cinste, câtă se dă preşedinţilor englezi«.

Cu palme n'a ameninţat însă numai vice-preşedintele, ci la această manieră fină s'au dedat şi alţi membrii ai majorităţii. Unul din ei a ameninţat în şedinţa de Sâmbătă a camerei pe deputatul Aurel Vlad cu palme, — ameninţare pe care prezidentul n'a auzit'o or s'a făcut că n'o aude — ear când în şedinţa de Luni d-l Vlad a cerut explicaţie a fost întâmpinat cu huidiu. Nu-i vorbă deputaţii coaliţiei se ţin la nivelul culturei. Numai aşa înainte!

Cestiunea limbilor în Boemia. In şedinţa de Joi a comisiunei bugetare oratorii germani şi cehi au declarat că, deşi nu sunt satisfăcuţi de declaraţiunile guvernului, sunt gata a colabora cu guvernul pentru a regula cestiunea limbei boheme printr'o lege. Comisiunea a adoptat apoi budgetul justiţiei.

Rezultatul intrevederei din Veneţia. Ziarul »Echo de Paris« publică o declaraţie a unui distins diplomat, după care Franţa, Anglia şi Italia sunt înclinate pentru o primire favorabilă a propunerei Rusiei pentru Macedonia. Italia în special primeşte cu mare satisfacţie propunerea Rusiei, pentrucă intrevederea din Veneţia s'a terminat cu o mare desamăgire. S'a dovedit că Germania, ţine mai presus de toate cu Austro-Ungaria şi nu e dispusă a sprijini străduinţele Italiei în Balcani. Germania speră, că propunerea Rusiei nu va fi primită şi are gata un nou proiect, care a fost obiectul discuţiei la ultima intrevedere dintre Bülow şi Aehrenthal. E probabil, că Turcia a şi fost încunoştiinţată de acest proiect prin reprezentantul Germaniei la Constantinopol, baronul Marschall.

Inceperea construcţiei liniei sandjacale. Din Constantinopol se telegrafiază că Sultanul a înştiinţat pe ambasadorul austriac că Turcia a numit pe delegaţii săi la fixarea traseului căiei ferate sandjacale. Aceşti delegaţi se vor întâlni cu cei austriaci la Mitroviţa, la 15 Aprilie când lucrările pregătitoare vor şi începe. Se crede că construcţia liniei se va începe chiar în vara aceasta.

Camera franceză a adoptat cu 497 voturi contra 5 proiectul de lege al amnistiei.

Mizeria ţăranilor in Transilvania.

Corespondenţa telegrafică ungară află din Oradea-mare următoarele:

In cercurile Beiuş şi Vaşcău a isbucnit o boală care face mari ravagii. Medicii declară, că ea provine din hrana proastă a ţăranilor.

Situaţiunea ţăranilor este aşa de proastă că ei nici nu are ce mânca. Hrana majorităţii ţăranilor se compune dintr'un amestec de săcară orz şi ovăz stricat, din care fac un fel de mămăligă. Hrana această a dat naştere boalei sămănătoare cu pelagra.

In spitalul din Beiuş se află 20 de bolnavi de această boală, doi au murit. Starea proastă a ţăranilor se datoreşte recoltei rele din toamna trecută şi încetarea exploatărei pădurilor, la care erau întrebuinţaţi foarte mulţi lucrători. Prin aceasta s'a sustras poporului posibilitatea de aşi câştiga pânea.

Simptomele caracteristice boalei sunt crampe foarte dureroase asemănătoare otrăvirii. Mânile şi picioarele li-se înţepenesc. Boala durează 6—8 săptămâni. Nu se cunoaşte numărul total al victimelor. Ameliorarea hranei este singurul mijloc de combaterea boalei.

Pe cale particulară se mai comunică că în spitalul din Beiuş se află 20 de bolnavi otrăviţi din cauza hranei proaste. Medicul spitalului, Nyes, a comunicat ministerului de interne ştirile despre ravagiile boalii şi despre starea proastă a ţăranilor.

Ministerul a cerut un raport din partea viceşpanilor. Aceştia au răspuns că *nu au nici o cunoştinţă* despre o boală prevenită din hrana proastă a ţăranilor. In urma acestui raport, ministerul care era dispus să ajute ţărănimea, a renunţat la această ideie.

Se pare că afară de cei 20 de bolnavi din spitalul din Beiuş se mai află încă puţine cazuri. Epidemia e însă în descreştere. Doi bolnavi au murit, 17 au eşit din spital complect sănătoşi.

ŞTIRILE ZILEI.

— 22 Martie v.

In şedinţa de eri a delegaţiunilor şcoalelor centrale române din Braşov s'au luat câteva importante decisiuni cu privire la ameliorarea starei materiale a corpurilor didactice dela aceste şcoli. Conform recerinţei nouei legi şcolare şi ţinându-se cont de scumpetea traiului în Braşov s'au stabilit următoarele emolumente pentru un învăţător definitiv: leafă fundamentală *1400 cor.*, bani de cuartir *440 cor.* şi şeasă cvincvenii de câte *200 cor.* Profesorilor li-s'a votat un adaus de 200 cor. la banii de cvartir şi s'a hotărât întregirea salariilor acelor profesori, cărora nu li-s'a acordat întregirea salariilor din partea statului, în proporţia întregirilor dela stat. S'a mai decis reedificarea edificiului şcoalei comerciale. Cheltuelile se vor urca la vre-o 35.000 cor. Ameliorarea lefurilor învăţătorilor şi a profesorilor se va face, după aprobarea consistoriului, începând cu 1 Septemvrie 1907.

Prelegerea publică de mâne se va începe la *orele 6½ seara.* D-l prof. *Petrovici* va vorbi, precum anunţasem, despre »Urme din *Roma antică*“. Prelegerea va fi însoţită de proiecţiuni cu skioptikonul.

Academia Română va ţinea Luni, 24 Martie curent, ora 2, o şedinţă publică solemnă pentru recepţia d-lui Dr. D. Grecescu, ales membru în sesiunea generală din anul trecut. D-l Dr. D. *Grecescu* va ceti discursul său de recepţiune: *O schiţare din istoria Botanicei.* D-l Dr. C. *Istrati* va ceti răspunsul la discursul d-lui Dr. Grecescu.

O bibliotecă moldovenească în Basarabia. Se scrie din Chişineu (Basarabia): In oraşul Bălţi s'a dat autorizarea pentru a se înfiinţa o bibliotecă având şi o secţiune moldovenească. Aceasta a produs o vie bucurie în cercurile moldoveneşti, care nu aveau putinţa să citească până acuma în limba lor maternă.

Medalia »Răsplata muncii pentru biserică« cl. I. s'a acordat d-lui Iorgu Dumitrescu, comerciant din Podul Bărbierului, jud. Dâmboviţa (România) pentru-că a clădit o biserică şi a contribuit la clădirea altor biserici, şi a tipărit cărţi cu cuprins religios. Aceeaşi medalie a fost acordată d-lui P. Trăistaru din com. Poiana Mare, judeţul Dolj, pentru-că a clădit o biserică care a costat 170.000 lei.

Subdirectorul teatrelor romane. D-l H. Lecca a fost numit subdirector al teatrelor pe ziua de 1 Aprilie.

Complot contra marelui duce Nicolae. Din Petersburg se anunţă, că poliţia a arestat eri noapte pe medicul Dr. Frenkl, în a cărui locuinţă s'a făcut o perchiziţie. Se spune că locuinţa lui Frenkel era sediul unui complot militar, care urmărea un atentat contra marelui duce Nicolae.

Infrângerea bandei lui Sandasky. Din Sofia se anunţă: Trupe militare turceşti au surprins în apropiere de localităţile Stanciova şi Seresnice, bandele lui Sandansky. Intre soldaţii turci şi adepţii lui Sandansky a avut loc o luptă puternică. Sandansky a fost grav rănit de două gloanţe. Banda a fugit ducând cu sine numeroşi răniţi.

Al noulea ministeriu al României. Ziarele guvernamentale anunţă în mod oficial următoarele: Actualul minister al agriculturei, industriei, comerciului şi domeniilor va fi împărţit în două, cu începere dela 1 Aprilie. Localul în care se află acum instalat ministerul va rămâne numai pentru agricultură şi domeniile. Noul minister al industriei şi comerciului va fi transferat în alt local. Bugetul ministerului agriculturei şi domeniilor, pentru exerciţiul 1908—1909, se alcătueşte separat de acela al ministerului industriei şi comerciului.

Concertul d-nei Ella Gmeiner. Mult apreciata cântăreaţă de operă, d-na Ella Gmeiner va da Luni în 6 Aprilie n. un concert în sala Redutei oraşului cu următorul program: 1. a) Ach neige, du Schmerzensreiche. b) Der Mummelsee, c) Schwalbenmärchen, d) Erlkönig—Carl Loewe. 2. a) Autenthalt, b) Wehmut, c) Gott im Frühling—Franz Schubert. 3. a) Wallfahrt nach Kevlaar, Felix Weingartner. b) Loreley, Franz Liszt. 4. a) Der Tod, das ist die kühle Nacht, b) Ein Wanderer. c) Ständchen, d) In stiller Nacht (cântec popular), e) Die Sonne scheint nicht mehr (cântec poporal), Iohannes Brahms.

Acompaniamentul va fi susţinut de d-l prof. *Lassel.* Bilete se află de vânzare la librăria Hiemesch şi seara la casă.

O grevă şcolară la gimnasiul din Năsăud. Ziarele maghiare primesc din Năsăud următoarea ştire ciudată despre o pretinsă grevă ce-ar fi isbucnit la gimnasiul din Năsăud: Elevii din clasa VI au părăsit cursurile pentrucă un profesor numit de curând, îi trata foarte sever şi afară de asta şi pentru motivul că în ultimul timp s'a *sporit dela 2 la 4 orele de limba grecească.* Elevii au ales din sânul lor un comitet al grevei, care să dirijeze mişcarea lor. Directorul gimnaziului şi consiliului profesoral au procedat cu energie contra elevilor, ameninţându-i cu excluderea definitivă din şcoală. Elevii însă nu s'au lăsat intimidaţi ci au formulat într'o adresă către director plângerile lor, însoţite de ameninţarea, că dacă nu vor fi satisfăcuţi, vor raporta inspectorului şcolar şi, la nevoie, direct ministrului faptul, că unii profesori se folosesc la prelegeri de cărţi nepermise (?!) In urma acestei adrese cererile elevilor ar fi fost imediat satisfăcute şi greviştii ar fi încetat greva.

Ştirea aceasta ne pare cam ciudată şi neverosimilă.

Procesul atentatului din Barcelona. Din Barcelona se telegrafează că la procesul atentatului din Barcelona, anarchistul arestat, Ioan Rull, a făcut înaintea juraţilor declaraţii senzaţionale La deschiderea desbaterilor, Rull, care era foarte palid, a rugat Curtea să se ridice şedinţa şi să se dispună examinarea lui de către medici, de oare-ce nu se simte bine. Curtea i-a refuzat cererea. Rull a declarat că este anarchist, dar că nu are nici un amestec în afacerea atentatului din Barcelona. El aduce acuzaţii grave contra multor republicani şi în contra lui Leroux, care se află exilat în Franţa. Rull susţine că Leroux este acela, care a organizat atentatul contra lui Loubet şi al regelui Alfons. Atentatul n'ar fi fost hotărât în Barcelona ci în Paris. Acuzatul declară că bombele cari au servit la acest atentat au fost fabricate de anarchistul Ferra cu ajutorul renumiţilor anarchişti Mervales şi Hereu. Rull a făcut aceste declaraţii cu o voce aşa de iritată, încât preşedintele a căutat să-l linişteească. Continuând el s'a apărat din nou de acuzarea de a fi luat parte la atentatul din Barcelona şi a declarat, că poliţia din Barcelona este insuficientă şi foarte neglijentă. Rull spune că a prevenit pe ducele Bivona, prefectul din Barcelona, despre atentatul plănuit contra celor doi suverani, dar că acesta n'a înştiinţat autorităţile din Paris. Declaraţiile acestea au produs o mare senzaţie în public. Se crede însă că Rull a căutat prin aceasta să obţie o amânare a procesului pentru a câştiga timp. La întrebarea preşedintelui de unde le ştie cele declarate, Rull a refuzat să răspundă.

Un distins oaspe în Camera ungară. Camera deputaţilor a avut alaltăeri un oaspe distins. In tribuna magnaţilor a apărut marchisul Of. Bute, membru al Camerei lorzilor şi unul din cei mai mari bogătaşi din lume. Marchistul Of. Bute s'a hotărât, în urma invitaţiei mai multor magnaţi unguri să viziteze Ungaria, unde va lua parte la mai multe partide de vânătoare organizate în onoare lui. Mar

---

»chiar unirea într'un singur Stat a indivizilor, cari alcătuesc neamul românesc, nu ar aduce cu sine unirea culturală a neamului întreg«. Prin urmare: »Peste tot, ori-ce fel (*sic*) de legătură cu România de astăzi nu poate aduce mult bine pe seama ţărănimii noastre«.

In special despre Ardeleni, autorul mai susţine că mai înainte, (când nu erau decât domni unguri), nu au fost aşă de »exploataţi« cum sunt astăzi de către „*pătura cultă (română) care e tot mai hrăpareţă* şi mai doritoare să adune cât mai mult pentru *urmaşii în domnie*«. D-lui Tăslăuanu nu-i place şcoala, precum se vede, din principiu. Nici cea românească din Ardeal nu mulţumeşte pe acest luminător al poporului, pentru-că »*numai interesele de domnie* ale Habsburgilor ne-au înzestrat şi pe noi cu şcoli« — şi această crimă d. Tăslăuanu nu o poate ierta Habsburgilor. Mai bine era, fireşte, dacă ei nu ne înzestrau cu şcoala, căci atunci şi d. Tăslăuanu rămânea probabil ţăran neaoş şi azi ne-ar organiză el şcoale după — pedagogiile ţărăneşti şi după antipatiile sale pentru şcoală. Inţelegem deci melodramatica mâhnire a noului aderent al d-lor Biräuţiu şi Ponta, când îşi încheie compoziţia de stil cu constatarea lugubră că »*poporul nostru de ţărani astăzi are să suporte balastul unei domnii naţionale* (româneşti)«!!.....

Cred că ajunge?....

(Va urma.)

chisul a apărut apoi și în culoare unde s'a întreținut cu contele Andrássy, contele Esterházy și marcgraful Palavicini. Ca să ne facem o idee despre bogăția marchisului englez, menționăm faptul că are un venit de 1000 pfunzi sterlingi pe zi și că pe insula Bute, proprietatea sa, a construit docuri, cari au costat 50 milioane lei.

Opera »Freischütz« se va reprezenta mâne seara pentru prima oară. Se vor da cu totul trei ori patru reprezentațiuni. Bilete se află de vânzare la librăria Hiemesch și seara la cassă.

Luptă pentru alcool. Primarul din Mollenbek (Belgia) ordonase ca cârciumele să se închidă punct la mezul nopții din cauza multor scandaluri nocturne ce se întâmplase în acel oraș. Un cârciumar nevoind a se supune ordinului, geandarmii ordonați spre a închide cârciuma se încăierară cu oaspeții, cari erau toți muncitori mineri. Geandarmii deteră foc și răniră vr'o câți-va mineri mai mult ori mai puțin — doi dintre ei muriră în urma rănilor primite. Dar cu asta nu se sfârși comedia. Minerii esarcerbați asupra primarului puseră la casa primarului vr'o câte-va patroane de dinamit, așezându-le în legătură cu niște fire electrice. Explozia urmă producând panică. Dar primarul și familia scăpară cu viață.

Disolvarea camerei finlandeze. Guvernorul general al Finlandei generalul Böckmann a sosit la Petersburg să întrevină a se disolva camera finlandeză, carea neputându-se înțelege cu senatul — i-a exprimat acestuia un vot de neîncredere acuzându-l de rusofilism.

Lipsă de lucru în America. După știri sosite din Newyork, în toate Statele-Unite muncitorii fără lucru, săvârșesc excese în fiecare zi. Astfel, Miercuri, a fost în Filadelfia o încăierare sângeroasă, stârnită de muncitorii fără ocupație. Iată ce s'a petrecut: Un antreprenor anunțase, că are nevoie de vre-o câtiva muncitori zidari la construcția operei din acel oraș. Numai decât s'au prezintat la șantier vre-o 3000 de muncitori fără lucru. Inghesuiala devenea din ce în ce mai mare, din pricină că fiecare voia să ajungă în rândurile din față, spre a căpăta ei de lucru. Nu trecu mult și oamenii începură să se certe. Cearta degeneră repede în încăierări violente. Oamenii începură să lupte cu bastoanele și cu cuțitele. Pentru a se pune capăt încăerărei, a trebuit să intervină poliția călăreață. Din cauza turburărilor necontenite, datorite lipsei de lucru, șeful poliției, generalul Wingham, a cerut guvernorului un credit de 100,000 dolari pentru crearea unui corp special de detectivi.

Avis. Din causa repausului dominical va fi deschisă mâne în cetate numai farmacia d-nului E. Neustädter din Târgul Grâului.

„Racoțana" și funcționarii ei.

Șeica-mare, în 2 Aprilie 1908.

Onorată Redacțiune!

Referitor la comunicatul »Dela adunarea generală a »Racoțanei«, apărut în Nr. 41 al stimatului ziar ce redactați, și la răspunsul mult stimatului și valorosului director al »Albinei« apărut în »Revista Economică« Nr. 11 și reprodus în »Gazeta Transilvaniei« Nr. 53, îmi permit și eu a face câte-va observări și anume:

Că înființarea »Racoțanei« n'am făcut'o intenționat din interese personale, ori familiare, căci eu sunt îndestulit cu oficiul de medic de cerc, care-l ocup acuma de 30 de ani în acest ținut, locuit de o poporațiune mixtă compusă din Români și Sași. Ca fiu eșit din popor, m'am interesat de popor, am contribuit după putință la desvoltarea și ridicarea lui morală și materială. Dar fiind posesiunea de pământ mai toată în mânile străinilor, spre a i se da posibilitatea ca la ocaziuni potrivite să-și poată cumpăra și Românul câte o bucată de pământ, am aflat de lipsă a înființa în centrul acestui ținut un institut financiar, care să-i poată ajuta momentan; o reuniune Raiffeisen nu s'a putut înființa din lipsă de membrii, dovadă că acționarii »Racoțanei« sunt partea cea mai mare mărgineni, abia avem 5 acționari români din loc, și din jur iarăși destul de puțini.

Apoi să nu se creadă că Românii noștri ar fi contras împrumuturile lor numai dela »Albina«, căci aproape în toate comunele săsești se află reuniuni Raiffeisen, ba chiar și o bancă din Budapesta acum vre-o 3 ani a înființat în comuna vecină Poarta o filială, care, dacă nu era »Racoțana«, sigur că acolo ar fi rămas, dar așa după o scurtă durată a trebuit să plece de unde a venit; apoi celelalte multe bănci săsești și una jidovească din Mediaș, Agnita și Elisabetopole încă-și au clientela cea mai mare parte din Români. De aceea am aflat de bine din interes național-economic a înființa în Mediaș și Elisabetopole câte o filială, spre a se folosi Românii de credit românesc: pentruce să nu câștigăm noi ceva dela ai noștri? Cred că a sosit timpul, ca să nu mai îmbogățim cu avutul nostru pe streini, care apoi în loc de recunoștință ne batjocuresc; exemplul recent e Blajul.

In ce privește alegerea direcțiunei lucru stă așa, că devenind un loc vacant în direcțiune, prin moartea membrului fundator Pavel Popescu, în adunarea generală de anul trecut d-l Bardoși a propus pe nepotul aceluia d-l Ioan Axente preot în comuna vecină Poarta, 3 kilometri departe de Șeica-mare, însă acționarii mărgineni, dacă direcțiunea s'a opus alegerei contabilului, numai de atunci venit și încă necunoscut, au ales în mod demonstrativ pe alt compatriot al lor, care din cauza depărtărei de 14—15 kilometri n'a putut face nici un serviciu. La alegerea din acest an direcțiunea cunoscând calitățile și onestitatea contabilului, și luând și aceea în considerare, că în localitate nu se află alți acționari apți, și ca să încunjure neplăcerile cu acționarii mărgineni, care cum se vede, nu mai vreau să țină cont și de dorințele acționarilor de aici, a consimțit la alegerea lui în direcțiune. Apoi cei 2 dirigenți din Mediaș și Elisabetopole ca bărbați de încredere ai institutului, să nu merite nici atâta de a fi aleși în direcțiune, dacă nu li se dă nici un salar?

Incât pentru cassar și subscrisul, care ca membrii fundatori cred că am dat destule probe, căci altcum nu s'ar fi ridicat institutul la nivelul unde se află astăzi, eu ca director nu m'am folosit de creditul institutului, nici nu mi-am căpătuit nici o rudenie, prin urmare nu pot fi acuzat de nepotism. Incât pentru clarificarea laicului, d-l Ioan Axente, cum îl numește »acționarul«, d-l Lissai a avut toată dreptatea, că la »Racoțana« să poate face excepțiune, de bunăoară alți membrii corăspunzători din loc nu se află, iar pe d-l Ioan Axente n'au voit să-l aleagă, prin urmare a trebuit să fie aleasă direcțiunea așa după cum s'a ales, căci vorbind din experiență, direcțiunea trebue să fie din membri, cari să facă serviciu, nu numai să aibă titlu și să tragă tantiemă pe nimica, ci să fie în tot timpul la dispoziție, spre a se putea conzulta despre mersul afacerilor care nu sufere întârziere.

Incât despre salarizarea oficianților bine știe »acționarul«, care pe atunci făcea parte din conziliul de supraveghiere, că salarele s'au fixat pe 6 ani, cari au expirat deja, prin urmare oficianții pretind cu tot dreptul urcarea salarelor. după ce agendele s'au înmulțit în mod considerabil încât nu mai e suficient 2 zile de cassă pe săptămână, la filiale e în toate zilele, ci trebue ținut în toate zilele; iar mersul afacerilor la filialele din Mediaș și Elisabetopole încă trebue controlat. Las la aprecierea onoratului public să judece, dacă oficialii în împrejurările actuale pot trăi cu următoarele salare:

directorul executiv cu 900 cor. anual,
3 contabili à 1200 coroane anual,
2 cassari à 600 coroane anual.

Acuma, dacă factorii competenți ai institutului nu vor lua în considerare justa cerere a oficianților și dacă în timpul cel mai scurt nu li se vor urca salarele, aceștia cu toată bunăvoința nu vor mai putea exista și vor fi siliți a abzice de oficiu.

Acestea am aflat de bine a le spune spre clarificarea stărilor dela »Racoțana«.

N. Racoția,
medic de cerc și director al „Racoțanei".

Bancă nouă românească.

Sub acest titlu ni-se trimite următoarea comunicare-apel:

In Tășnad (com. Sălagiu) se înființează un institut nou de bani, care va purta numele »Vulturul«. Institutul se înființează pe timp nedeterminat *cu un capital social de 200,000 coroane, împărțite în 2000 acții, de câte 100 coroane.*

La subscrierea acțiilor sunt a se plăti 10% din capitalul nominal, adecă 10 coroane de acție, și după fiecare acție 3 coroane spese de fondare.

In restimp de 30 zile dela adunarea constituantă sunt a se plăti 20%, adecă 20 coroane de acție, — iar restul capitalului se va plăti în rate de câte 10% la provocarea direcțiunei, care provocare însă nu poate urma mai îngrabă de 60 zile dela terminul ratei ultime încassate.

Subscrierile se încheiă cu 1 Iunie 1908. Listele de subscriere, dimpreună cu 10% din capitalul subscris, adecă 10 coroane de acție, plus 3 coroane spese de fondare pentru fiecare acție sunt a se trimite până în 1 Iunie 1908 la adresa advocatului Dr. Corio'an Steer în Tășnad (Tasnád.) Acest institut nou între membrii săi fondatori are în frunte pe iluștrii bărbați conducători: George Pop de Băsesci, Dr. Stefan C. Pop și Andrei Cosma, precum și pe toți cărturarii și fruntașii cercului administrativ Tășnad.

S'a simțit lipsa acestui institut în Tășnad, căci acest orășel e centrul unui jur mare locuit de Români cari în jurul acesta formează granița vieții românești, și sunt avisați la lupte grele pentru păstrarea caracterului românesc, și pentru ca să nu se contopească în elementele străine de număr mai mare. Dela Tășnad numai un pas e până la Nagykároly (Careiul-mare) și Debreczen (Dobriținul) unde deja elementul român dispare cu totul în cel maghiar. Trebue să avem aici în Tășnad un zid tare, o fortăreață națională, unde Românașul de soarte pribeagă să fie ajutorat în necasurile lui, — să nu fie silit a alerga la vetre străine, unde interesele lui nu sunt respectate și unde din grițărașii adunați cu sudoarea feței sale el singur își face o armă în contra ființei sale de Român.

Cu încredere ne întoarcem dar către întreg neamul românesc și așteptăm sprijinul aceluia, pentrucă luptă grea am început: a lupta pentru acel ideal sublim, ca Românul să învețe a trăi din ale sale puteri, ca așa să fie tare,... să fie fericit.

Tășnad, 2 IV 1908.

I. T. Cosma.

Varietăți.

Un profesor din Heidelberg, Dr. A. Koch, a prezentat de curând auditorilor săi, pe cel mai vechiu ziar din lume, care se păstrează în biblioteca universității. El e format din 12 pagini purtând pe prima pagină, de-asupra, data din 1609. *Cuvântul înainte* semnat de un oare-care Johann Carolus arată că ziarul se publică de mai mulți ani și că e urmarea mai multor încercări de mai înainte. Colecția anului 1609, care formează un volum de 115 pagini, are între altele scrisori de prin Francfurt, Bruxelles, Haga, Lyon, Roma, Veneția, Viena, Praga.

Acesta e cel mai vechiu jurnal din Europa și chiar din lumea întreagă, dacă cumva nu se vor găsi pe viitor altele mai vechi în China — ceeace e cu putință.

*

La Școala de înalte științe sociale din Paris s'a început la 29 Februarie un curs asupra operei geniale a lui Dante »Divina Comedie«, de către Ricciotto Canudo. Acuma deci se face cel dintâiu pas spre a se studia sistematic opera lui Dante într'o școală academică din Franța.

Se știe că în Florența încă de pe vremea lui Boccacio poporul e chemat odată pe an, ca să audă cetindu-se și explicându-se câteva cântece din acest mare poem al renașterii. Și asta se face de către profesorii și criticii cei mai vestiți, pe care îi are Florența.

Studiul lui Canudo va apare apoi într'un volum întitulat: *Evanghelia morală mediteraniană.*

Salutul public.

Pe când în timpurile vechi la începutul erei creștine țara minunilor era Asia, azi pe terenul științelor esacte e America, unde minunile științelor produc fel de fel de mașine, prin care se înlesnesc în mod admirabil industriile, înlocuind brațele muncitorilor, cari după cum se știe s'au înmulțit prin emigrări continue din Europa și din extremul orient — China și Japonia — așa încât guvernul Statelor Unite din America a fost silit a lua măsuri prohibitive, iar bătrâna Europa se sbuciumă a moraliza lumea, care a apucat de mult pe o pantă prăpăstioasă a necredinței, — să nu zicem și mai mult a materialismului »a tout prix«.

Lupta pentru existență e azi aprigă, individul ca și popoarele, cari nu pot ținea pas cu progresul rapid economic, sunt în pericol a fi înghitite de cei ce stau la înălțimea științelor economice sociale.

Dar să ne întoarcem la tema noastră. In Englitera s'a format o societate de moralizarea năravurilor decăzute sub titlul de mai sus. »Oamenii salutului public« au ramificațiuni în toată lumea. Deunezi un membru al acestei societăți s'a rătăcit și în România cercând, dar în zadar, ne spune ziarul »Viitorul«, a-și câștiga discipuli.

Tendința acestei societăți este a răspândi moralitatea în toate clasele societății omenești. Nu putem de astădată intra în detaiuri ci semnalăm numai în treacăt, că una din doctrinele ei principale se bazează pe axioma: să iubești pe vecinul tău mai mult decât pe tine însuși, va să zică un altruism esagerat.

Societatea asta s'a format încă din 1860. Autorul ei era un anumit Mister Barth, om tânăr cu imaginație inventivă. El se adresă către cei desnădăjduiți — și prin rugi, prin ajutoare materiale, consolări și sfaturi îi făcea fericiți.

Din micul acesta început s'a închegat un întreg regiment de asociați, cari își au regulile lor de conduită în toate împrejurările vieții, au formule de credință asemănătoare cu ale francmasonilor, jurăminte și alte esagerațiuni, dar produc și foloase abătând pe mulți nenorociți din calea peirei.

Anecdotă.

Odată un învățat se plimba pe un lac, într'o barcă condusă de un luntraș.

Invățatul, foarte pedant, întrebă deodată pe barcagiu:

— Dumneata ai învățat filozofia?

— Nu'ș'ce-i aia, boierule, răspunse modestul creștin.

— Atunci nenorocitule, ai pierdut de pomană un sfert din viață. Dar matematica ai învățat'o?

— Nici p'asta să mă ierți boerule.

— Vai de tine, — replică cu dispreț savantul — ai pierdut două sferturi din viață! Dar literatura ai învățat'o?

— Neam de neamul meu! protestă luntrașul.

— Trei sferturi din viață ai pierdut degeaba păcătosule!

Emoționat de siguranța, cu care boierul cărturar îi prezicea pierea, luntrașul făcu o mișcare greșită de lopeți și barca se răsturnă.

Invățat și luntraș căzură în apă.

Imediat acesta din urmă opintindu-se să iasă la mal strigă:

— Ai învățat să înoți boerule?

— Nu! gemu savantul.

— Apoi atunci ai perdut toate sferturile din viață!

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 4 Aprilie. In ședința de eri s'a început discuția specială asupra punctului al doilea din proiectul revizuirei. Contra proiectului au vorbit deputații *Nagy* Gy. și *Mezoffi*, prezentând mai multe propuneri.

In culoarele camerei ungare s'a discutat eri și afacerea vicepreședintelui Rakovszky, care a amenințat pe dep. Lucaciu *că-l va pălmui.* Justh a spus că Rakovsky neagă, că ar fi spus astfel de cuvinte. Dep. *Lucaciu* a declarat câtorva ziariști următoarele: Alaltăieri un coleg al meu, deputat din partidul naționalităților, care a vorbit în mijlocul unui mare sgomot, a fost apostrofat de vicepreședinte cu următoarele cuvinte: *Afară! Măgarule! Dobitocule! Lașule!* Am întrebat atunci pe vicepreședinte, cui sunt adresate aceste cuvinte. El mi-a răspuns că și eu sunt un laș. I-am răspuns că el este laș că insultă pe alții știind că nu i se poate cere reparație pe calea armelor. Vicepreședintele sări în sus și strigă: *Taci sau te pălmuesc!* Imi pare bine că deputații Iuliu Maniu, Ivanka și Pop au adus la cunoștința camerei aceste fapte, cari s'au pierdut în zgomotul ce domina în cameră.

Roma, 4 Aprilie. Se anunță că Bülow va vizita și pe Papa cu ocazia sosirei sale la Roma.

Domnii abonați ai fóiei nóstre, cari nu și-au reînoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînoi cât mai curând ca sě nu li se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Publicaţiune.

Avem onoarea a aduce la cunoştinţa On. proprietari de case, că lucrăm conscienţios **Planuri şi preliminare de spese** pentru

Canalizări la case şi lucrările împreunate cu canalizarea,

în Biroul nostru tehnic, şi **numai** în cazul când nu am fi însărcinaţi cu lucrările socotim 2% după suma preliminată.

Dăm garanţie pentru executarea exactă a lucrărilor.

Anuntări se primesc în Biroul nostru:

Colţul Stradei negre Nr. 68
Telefon Nr. 124.
şi Calea Gă ei (F br k Nr. 58/c.
Telefon Nr. 176.

Cu toată stima

Demeter Gärtner & Co.,
întreprindere ardelenească de Betonaj şi Asphalt.

104,3—3,)

Cerinţa principală a frumseţei este Teintul frumos
Fie care Damă îl póte avea folosind

MARGIT-CRÈME
a lui FÖLDES.

Ase feri de imitaţii. — *Ase feri de falsificaţie.*

Margit-Crème este un cosmetic fin cu miros plăcut, împrumută pielei îndată o molétate ca catifeaoa, în 10 ţile se schimbă pielea perfect şi dispar fără urme **pistruile, petele de ficat** şi ori ce necurăţenie de pe faţă.

Un avantagiu are Crèma acésta, că nu acopere pielea cu grăsime nu o face lucie ca alte creme din contră dispare lustru pielei ca şi pudra, şi în urma acésta se póte folosi şi peste ţi. Hrăneşte pielea, câştigând o frescheţă ca de copil şi molétate ca catifeaoa.

Are avantaj important, că nu conţine **argint viu séu plumb,** prin urmare este nevătămătóre.

Preţul: un borcan mare cor. 2·—, mic C. 1
Margit-Săpun —·70 b. Margit-Pudră C. 1 20 b
Margit-Pasta de dinţi C. 1. Apa de obraz C. 1

Producent: Clemens v. Földes
farmacist în ARAD.

Comande de **6 Cor** se trimit **franco**.

Se capătă la fermaciile: Jul. Hornung. Emil Jekelius, Fr Kelemen, V Klein. Rud Kugler, Eugen Neustädter, H Obert, V Roth, Franc Stenner, Teutsch & Tartler drug în Braşov şi la farma Kernel Demeter în Orăştie. B.

NOXIN

Cea mai bună **Cremă de Ghete**

NOXIN

cu patent **CHEILE**

Se capătă în toate prăvăliile mai mari

The „NOXIN" Co.

Londra: E C 57 Hisvell Street
Paris: 5 Rue Montmartre
Wiena XVIII.: Willy Weingärtner S mpoy-Strasse 13 Selefon 22149.
Budapesta, VI.: Brüder Hochsinger.

Cărţi de rugăciuni.

Cărţi de rugăciuni întocmite de protopresbiterul Calistrat *Coca*, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuţi cuprinţênd diferite rugăciuni: rugăciunea de séră către d-l nostru Isus Christos, îngerul păzitor câutarea de lau à pentru sfânta Nascĕtóre. Rugăciunile în ţilele de peste sĕptĕmână. Liturgia de Dumineca. Acatistul bunei vestiri. Canone. Rugăciuni de pregătire pentru cuminecătură. Rugăciunile din sĕptĕmâna luminată. Rugăciunile din ţi a Nascerei Domnului. Rugăciuni de cuprins felurit etc.

Tóte aceste cărţi sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai lux se. Tóte însĕ sunt fórte frumóse şi elegante. Preţul lor e felurit.

Carte de rugăciune de *Calistrat Coca* sunt cu: Co. 1 40, 1·60, 1·80, 2·40, 2 6, 7 —, 8 40.

Lauda lui Dumnezeu: costă — 90, —·60, 1 80 2· 0, 2 65, 2·8, 3 10, 3 50

Cheia Raiului costa: —·75, 1·20, 1·40. 2·—, 3·50.

Versurile nascerei Domnului nostru Isus Christos, . . . —.12.

Visul Nascĕtórei de D-deu —.12.

Sonorul séu frumos rĕsunătórele plânso-cântuti la mormêntul Domnului nostru Isus Christos de Uenescu . . . . 24.—.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis'o Dumneţeu din ceriu, ... —.24

IOAN PETEU
prima fabrică de lumînări de Ciară şi Parafină din Ardeal.

BRAŞOV, Laţdoi pe umbi.

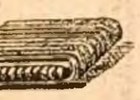

Oferă lumînări de ceară albe pentru biserici, comercianţilor cu preţul de

fl. 41·50 suta de kg.

Comandele să primesc numai până la 25 Martie a. c

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai decă fie-care cutiă este provăţută cu marca de apărare a lui A. MOLL şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai ce bicóse la **stomac** şi **pântece**, în contra **cârceilor şi acrelei** la stomac, **constipaţiunei cronice, suferinţei de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor** şi a celor mai diferite **bóle femeesci** a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai mulţi decenii încóce. — **Preţul unei cutii originale sigilate Coróne 2·—** Falsificaţiile se vor urmări pe cale judecătorêscă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scutire şi cu plumbul lui **A. Moll**

Franzbranntwein-ul şi sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu popular** cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de **şoldină** şi **reumatism** şi a altor urmări de rĕcéă. —

Preţul unei cutii originale plumbate cor. 1.90

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi Dame, fabricat după metodul cel mai nou, pentru cultivarea raţională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţi. — **Preţul unei bucăţi cor. —.40 b.** Cinci bucăţi cor. **1.80**

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provĕţută cu marca de apĕrare **A. Moll.**

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9
c. şi reg. furnisor al curţii imperiale

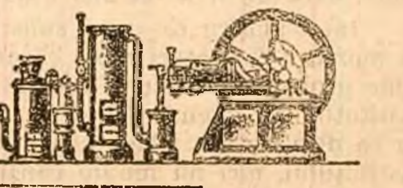
— Comande din provincia se efectuéză ţilnic prin rambursă postală —

La deposite să se céră anumit preparatele provĕţute cu iscălitura şi marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Braşov: la d-nii farmacişti *Ferd. Jekelius, Victor Roth* şi en gros la *D. Eremias Nepoţii*

Puterea motrice cea mai sigură şi perfectă!
Fabricat de rangul prim
Motoare pentru sorbirea gazelor

SAUGGAS-MOTORE

Intrebuinţare la încălzirea cu Antracit, Kooks, precum şi cu bucăţi de lemn

Funcţionarea cea mai eftină şi regulată

Cea mai sigura !!!GARANŢIE!!!

Spese de funcţionat ca 1 2 bani de HP.

Permanent în deposit: **Motors de uiei şi Benzin. Locomobile şi Garnituri de îmblătit.**

— Condiţiuni favorabile de plată —

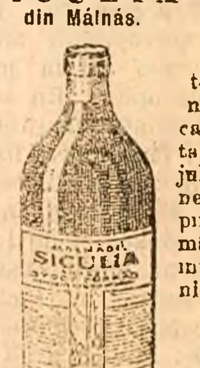
B. DÉNES, Motor-specialist, **Budapest, V.,**
Lipót-körut 15.
Preţ curent şi devis gratis!

(34,8—20)

Numai sticle cu nume e SICULA sunt veritabile

Apa de isvor **„SICULIA"** din Málnás.

Cea mai bună apă vindecătóre şi recoritoare.

Dispare imediat acreala.

Neîntrecută pentru escitarea apetitului şi uşurarea flegmei.

Intrece toate apele minerale în casuri de catar al gâtlejului, a organelor de respirare, plumâni, stomac intestine, rinichi, beşică

DEPOU principal pentru Ungaria:

RÁZAY KÁLMÀN,
Bpest, József-körut 37.
Telephon Nr. 59 — 64

Regele borviz lui sărat

Se capătă în toate farmaciile Droguerie şi prăvăliile de delicatese.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"
se pot face ori şi cand pe timp mai îndelungat sau lunare.

18.000 metri, resturi de pânzării de in RUMBURGER,

fine înălbite, fără cusur.

Lungimea resturilor 4 până 18 metri pentru cămăşi, albituri de pat se capătă cu

50 bani metru.

Resturi alese dela 14 până la 18 metri lungime cu 55 bani. Trimiteri de probă cel puţin un pachet de 5 kilo (circa 45 metri) cu rambursă

Leinen Weberei, Náchod 23. (Böhmen).

115,1—8.

AVIZ!

Experienţă de mai mulţi ani în lucrări de conducte de apă şi canalisări, mă pune în stare de a executa On. proprietari de case, **instalaţii** nouă de **Closete cu clătirea de apă** ieftin şi practic, şi dau garanţie deplină că nu **înghiaţă**.

Planuri şi preliminare de spese liferez în scurt timp.

Firma de instalaţie **Alfred Widmann,**

Telefon Nr. 326. **Strada Castelului Nr. 51.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.